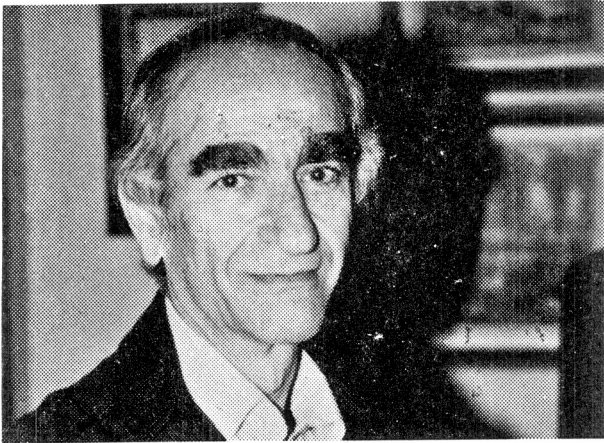

دکتر لطیف ابوالقاسمی

آنان را که با معماری ایرانی سر و کاری هست، بی‌گمان نام استاد لطیف ابوالقاسمی را خوب می‌شناسند. و به خوبی هم می‌شناسند چه او از سلالهٔ خوبان بود، چونان نامش، لطیف، چه در اندیشه و اندیشیدن، و چه در برخورد و گفتار با دیگران.

استاد شخصیتی بسیار ارزنده و والا داشت، فرهنگمداری فرهیخته بود. فرهنگ ایران را عاشقانه دوست داشت. مرحوم استاد لطیف ابوالقاسمی دارای درجه فوق لیسانس معماری از دانشگاه تهران و تخصص مطالعه و مرمت آثار تاریخی از دانشگاه رم بود.

روان شاد ابوالقاسمی بیش از ۳۰ سال در کار آموزش و تدریس به سر برد و شاگردان بی‌شماری را در رشته‌های معماری، شهرسازی، هنرهای تجسمی، باستان‌شناسی و مرمت بناهای باستانی تربیت و کار آرموده کرد.

هر گاه سخن از ایران و فرهنگ غنی ایران به میان می‌آمد، صدایش زنگ ویژه‌ای و سخنش رنگ ویژه‌ای به خود می‌گرفت. یکپارچه شور و شوق و امید می‌شد. صدای گرمش که این آخریها از شدت بیماری تنگی نفس، می‌گرفت و این گرفتگی صدا و سرفه که مهلتش نمی‌داد، چه دلگیر می‌کرد، شنوندگان مشتاقش را.

استاد ابوالقاسمی یک سو نگر نبود، به یک چشم «گذشته» را می‌دید و به چشم دیگر «آینده» را ... و در «حال» ریشه‌ها و بنیادهای آینده را استوار می‌کرد. روزگاران گذشته را نیگو می‌شناخت. او باستان‌شناسی ذکاوتمند بود که با اندک نگاهی به هر اثر از گذشتگان، درون مایهٔ آنها را در می‌یافت و یافته‌هایش را هم در گفتار و نوشتار و آموزش و هم در آفرینش کارهای معماری به کار می‌بست. کارهای معماری بازمانده از استاد، گواهان بس گویایی در این باره‌اند.

استاد با تسلطی آمیخته با عشق و احساس پاک به گوشه‌گوشه‌های فرهنگ ایران نگاه می‌کرد. کنجکاو، نکته‌سنج، نازک‌اندیش و تیزبین به راز و رمز آنها می‌برد، و آنها را بیدریغ و بسیار فروتن برای دیگران برمی‌گفت و بر می‌شمرد.

بنیاد اندیشه‌های استاد ریشه در دیرینگی و پالودگی و پاکیزگی دارد و هم از این روست که کارهای آفرینشی او سخت دلچسب و دلکشند.

استاد دستی بلند در ادبیات داشت به پارسی و به زیبایی و شیوایی تمام می‌نوشت و سخن می‌گفت. هم ادبیات کهن را می‌شناخت و هم ادبیات امروز را. او (استاد) فرهنگی فرهیخته و فرهنگ‌شناس بود و در آفرینش بناها «شعر معماری» می‌سرود.

چند ماهی است که از رحلت آن هنرپرور گذشته شمعی که سی سال روشنی‌بخش محافل علمی دانشگاه‌های تهران، تربیت‌مدرس، شهید بهشتی، علم و صنعت، الزهرا، مجتمع دانشگاهی هنر، پردیس اصفهان، دانشگاه سیستان و دانشکدهٔ صدا و سیما بود.

او که راز نیکبختی ما را به خود آمدن می‌دانست. با قلم استوار پارسی کتب و مقالات متعدد نوشته و با زبان خودی پویندگان علمی را به تدوین رساله‌هایشان رهنمون گشته.

مجلهٔ اثر یاد این استاد گرانقدر را گرامی داشته و فقدان او را ضایعه‌ای اسفناک در معماری سنتی ایران می‌شمارد و برای وی از درگاه خداوند متعال طلب آمرزش و مغفرت می‌نماید.

حسن کریمیان